

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n,
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень:
 у вівторок, четвер і суботу.
 Видає Товариство "Українських Робітничих Вістей".
 Передаплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

НЕПРОШЕНА І НЕБАЖАНА МІСІОНАРСЬКА ОПІКА.

Не всі українські робітники й фермери знають, які то вони шасани в Канаді. Найшкідливіші з усіх імігрантів, що прибули сюди з Європи. Про нікого, здається, з чужинських поселенців в Канаді так не дбають, — особливо останнім часом — не то що правительственні, урядові інституції — іміграційні, поліційні, судові і т. д., але й всякі церковні, "добродійні", бізнесові, патріотичні і т. д. і т. д., як іменю про нас, українських робітників та фермерів, і про наших дітей. "Добрі люди" в цих буржуазних інституціях прямо журяться нашим "добрим". Вони добровільно беруть на свої плечі "місію" дбати про інші душі й діла в інтересі... бога-капітала.

Оце 22 мая ц. р. на сесії англійського синоду ньяграської діоцезії єпископ В. Р. Кларк зважив ласкаво апелювати за зібранням чотирох тисяч доларів на будову англійської церкви для українців в Торолді, щоб при її допомозі... (думаете — царство небесне для них здобути? Але ж ні!) поборувати більшевизм. В той же цілі він висвітлює на діякона Максима Хаврюка. Шеф поліції в Веланді, що з побожності, чи теж з "місіонерського" обов'язку був там також, потвердив, що там де поліція не може людей "зреформувати", там ще одна надія на поєв.

Про релігійну протибільшевицьку роботу серед українців на тім зборіщі був окремий звіт архидіякона Перрі, який підкреслює великодушність пресвітеріянських "місіонерів", що в Торолді почали будувати свою "корисну роботу" серед українців, але відтак усі "здобутки" передали англійській церкві. Підсилює там заслуги і "отця" Павла Крата, що був заангажований для "праці" серед українців в ньяграській діоцезії сепіткертерійським відділом протестантської федерації патріотичних жінок в Канаді.

Нехай читачі не дивуються, що на тім церковно-релігійнім зборіщі перемішані попи, поліція, Крати, Хаврюки, патріотичні жінчини і т. д. Це не випадково. Це регулярна кооперація всіх тих чинників, слуг буржуазії — поєв різних сект, поліцієв, шпіонів, патріотів і пр. в боротьбі проти визвольного руху трудових мас.

Та не в одній цій закутій Канаді журяться нами наші "пріятели-місіонари". Ми скрізь тут і маємо, по цілій Канаді, і вони не замедляють своєї "місіонерської" роботи та не минають жадної нагоди, щоб не поклопотатись нами.

В тиждень пізніше по зборах, про які вище згадуємо, тобто 29 мая відбувалися в Монреалі збори жіночого місіонерського товариства пресвітеріянської церкви і там про нас не забули. На тих зборах зважав про нас відомий др. А. Дж. Гонтер з Толон, Ман., що переклад деякі твори Шевченка на англійську мову. Цему то докторові українські патріоти в Вінніпегу устроили свого часу великий бенкет в першоряднім вінніпегьським готелі.

Др. Гонтер теж місіонар — "медичний місіонар", як його зве англійська буржуазна преса — і сповняє він вже 20 років свою місіонерську роботу серед українців. Отже на основі небаченого досвіду він сказав вище згаданім зборам, що серед сотень тисяч українців, поселених в західній Канаді, вдержується живими і умисно плекається сильні націоналістичні тенденції, які є ворожими всім ідеалам канадської єдності і обіцяють стати в майбутньому дуже поважною небезпечкою. Він вказав на велику потребу збільшення місіонерської літератури в українській мові. Але, як "медичний місіонар", др. Гонтер визнає найкращим місіонерським засобом шпиталь, бо цей не викликає серед українців недовіри, ні ворожести, ані підозріння, що їх хочеться "проковтнути".

Будучи лікарем, др. Гонтер підходить до "місіонерського" завдання серед українських фермерів і робітників дуже обережно і розважно. Він проти методи "проковтування", яке на всякий випадок на здоров'я не виходить тим, що хотіли-б проковтувати. Він знає, що повільна систематична "місіонерська явчачка" діє певніше. Говорить він тільки про "націоналістичні тенденції" (за що укр. патріоти повинні-б йому ще один бенкет справити), а на думці має те вороже відношення українських робітників і фермерів до всіх тих англійських буржуазних "місіонерських" старань і акцій, успіхів яких не допомагають ні витрачені великі фонди, ні наємні українські "місіонари" в роді Кратів, Бичинських і др. Ці останні вже й патріотичні маски понатягали і нічого не помагає. Український робітник і фермер еднується з організованими англійськими робітниками і фермерами, а до місіонерів не йдуть і їхньою впливові не піддаються. За це їх викликають, як більшевизмів і навіть найневиннішу просвітну роботу проголошують як страшене бунтарство.

Тимчасом всі ті заплінені місіонари не помічають того, що українські робітники і фермери прекрасно розуміють, кому вони служать. Самі-ж вони такі отверто заявляють, що будують церкву і наймають українських наганячів для подавлення більшевизму, а це іншими словами значить для подавлення робітничого і фермерського організаційного і просвітнього руху. Самі-ж вони отверто заявляють, що навіть шпиталі мають бути не інституціями для лічення тілесних недуг, але місіонерськими станціями для виділювання робітників і фермерів від шкідливих буржуазних ідей. Вони раді-б, щоб ці їхні отверті думки і плани не дійшли до відома українських робітників і фермерів, тільки біда, що українські трудові маси в Канаді мають свою пресу, яка ці їх плани викриває. Через те то вони так дуже хотіли-б цю пресу знищити. Та не тільки преса а й школи, які удержують організовані робітники і фермери. Наші діточі школи не дають їм спокою, бо в них виховують думати не так, як цього потрібно буржуазії, бо в них виховують робітничі і фермерські діти на тверезих, розумних і свідомих чинств робітничої класи.

Отже і шкідливі не минають старі місіонари, а тепер вчепилися їх буржуазна "місіонерська" молодь. В минулий четвер зібралася на мітінгу при перекусі в Сейнт Чарас готелі у Вінніпегу секція молодих мущин буржуазної організації "Борд оф Трейд" і увесь час витратила на обговорювання питання: як би то не допустити в "приватних українських школах" щого міста до співання пісень комуністичного характеру. Всі інші свої справи ця "секція" буржуазна молодь відложила, бо треба бу-

ло зайнятися справою "червоних" пісень, які на їхню думку, школять дітям, котрі думають остатки в Канаді, а тим самим пошкодять і цій країні. Радили та радили і таки цього питання не вирішили. Будуть ще радити над ним на слідуючий четвер.

Отже вже й буржуазна жовтозуба молодь лізе нам в опікуни. І вона сушить собі на бенкетах голови "добрим" наших дітей. Її болить серце, що наші діти, які виховуються в наших робітничих школах, не глянуть в болоті деморалізації так, як здеморалізована буржуазна молодь, що вони не будуть здатні до вбивства, насилуванн, крадіж, піянства, роспусти, якими дуже часто полисуються буржуазна молодь, але вийдуть з них чесні і ідейні люди. Ось чого вона лякається.

А многим із нас може й не снилося, що в нас стільки "добрих опікунів", стільки "сердечних пріятелив".

Тільки біда і морока з тими "пріятелями" і "опікунами". Чого вони прихедисали українських робітників і фермерів, то чорт їх святий знає. Чи не тому, часом, що ми, як "Укр. Голос" каже, тут "гості". Аде-ж ж тут поселенці і інших народностей: Євреї, Поляки, Німці, Росіяне, Чехи, Словаки, Шведи і ин., нехай-би й їм трохи тої своєї ласкавої уваги віддали.

Розуміється, що нічо не діється без причини і тут вони мусять також бути. На нашу думку тут є дві головні причини: по перше, живий організаційний і просвітний рух серед українського робітництва і фермерства, недобрий буржуазії, звернув на себе її увагу і вона хоче припинити його; по друге, велике число подлин продажних українських буржуазних агентів-жебраків, якого немає стільки у ніякої з інших чужинських народностей, жebraючи у тутешніх панів за "добрами" беззастановно вказує їм на всякі мнїні небезпеки, якими ніби загрожують українським організованим робітникам і фермерів. Ось нам, мовляв, небезпеки, отже наймайте нас до роботи за місіонарів, поєв, шпіонів, дайте грошей на видавання газет, на церкву-то-що, то ми будемо їй поборювати.

У відповідь на те всім тим неприємним і небажаним опікунам і їхнім українським наймитам свідоме українське робітництво і фермерство в Канаді каже: руки проч! Проч з вашою неприємною небажаною опікою! Самі ми знаємо свій шлях і самі дамо собі раду.

УРЯДОВА КРИЗА В ЮГОСЛАВІЇ.

Уряд Пашіча, що нещодавно тримав державне стерно Югославії з самого часу засновання цієї держави, подався до димісії. Скупщину роспушено.

Це друга димісія уряду Пашіча за два останні місяці. Перший раз урядова криза закінчилась зрештою організацією кабінету, на чолі якого знов став Пашіч. Але з реорганізованим урядом Пашіч потримався не довго.

Пашіч репрезентує інтереси сербської буржуазії, що організована в радикальну партію. Ця сербська буржуазія прагне до встановлення своєї гегемонії над рештою національних угруповань буржуазії, найміцнішою з котрих є кроацька. Державному централізму, який проводить сербська буржуазія, кроацька протиставляє автономізм і децентралізацію.

До цього часу радикальний уряд Пашіча досить твердо поєв себе лише тому, що кроацько-республіканська партія Радіча, що має велику фракцію в скупщині, бойкотувала скупщину відкликавши всіх своїх депутатів.

В підгратті цього бойкоту були надії на англійську допомогу. Справу Кроації, кроацька республіканська партія Радіча, що має велику фракцію в скупщині, бойкотувала скупщину відкликавши всіх своїх депутатів.

В підгратті цього бойкоту були надії на англійську допомогу. Справу Кроації, кроацька республіканська партія Радіча, що має велику фракцію в скупщині, бойкотувала скупщину відкликавши всіх своїх депутатів.

В підгратті цього бойкоту були надії на англійську допомогу. Справу Кроації, кроацька республіканська партія Радіча, що має велику фракцію в скупщині, бойкотувала скупщину відкликавши всіх своїх депутатів.

В підгратті цього бойкоту були надії на англійську допомогу. Справу Кроації, кроацька республіканська партія Радіча, що має велику фракцію в скупщині, бойкотувала скупщину відкликавши всіх своїх депутатів.

ПРИВІТ КОМІТЕРУ КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ НІМЕЦЧИН.

Виконавчий Комітет Комуністичного Інтернаціоналу горючо вітає німецьку Комуністичну Партію з блискучою виборчою перемогою. Всі комуністи знають, що головну справу про йладу, про зміну режиму капіталістичних жижаків режимом комунізму вирішувється не парламентськими виборами, а горожанською війною. Німецька компартия як найкраще сказала це в виборчій кампанії всьому німецькому народові.

Моральне та політичне значення вашої перемоги в теперішній обставині величезне. Контрреволюційна, соціал-демократія, головна підпора німецької буржуазії ще не зникла, але вона зломана й вже не підведеться. Монополія німецької соціал-демократії як

ВІД БАЖАНЬ ДО ДІЛА.

В періоді часу від хвилі Великої Революції на Сході дається запримити в робітничій класі великої ваги зміни в додатнім напрямі. Робітництво починає всюди бути свідомим свого великого завдання, а іменю перебудови капіталістичного світа, на світ справедливий. До такої великої задачі потрібно безперечно великого приготування. Одною з важніших сторінок приготування є класова свідомість, подучена зі загальним основнішим освітнім.

І в тім українське робітництво не лишається позаду. Коли переглядається всі з'їзди укр. робітничих організацій, чи то в Канаді, чи то в Злуч. Державах, то зараз впадає в очі надзвичайно серйозне їхнє відношення до освіти.

Цей стихійний гін до свідомости-знання, (а через свідомість до свободи) в самих широкіх масах є доказом, що наступило вже в нас поєвнання колішнього темного, покірного, нещасного галицького Івана-наймита, а родиться молодий, бадьорий свідомий борець — революціонер, український пролетар, який не хоче себе записати на останній сторічці в визвольній боротьбі покривджених.

Цю радисну зміну дається запримити як серед трудових мас Зах. України, так і на батьківщині "бога-долара". Доказом, що укр. робітництво вміє перейти від бажань до діла на освітнім поєв — є школи для дорослих зі ширшою програмою, які зараз починають повставати. Торонто-ське робітництво перше почало це реалізувати заснованням школи для дорослих при відділі У.С.К.П.К. ще в листопаді 1923 р., яка й до нині ведеться. Матеріал шкіль-

ний взято, який є конечно потрібний до загального освітнього, а то: асесітня історія, географія, арифметика, українська мова, та заходом шкільного студійовання суспільних наук, як історичний матеріалізм і політична економія. З недільних лекцій користають крім учеників й інші робітники.

На велику радість зродилася й сестричка, а іменю заходом філії У.Р.Д. в Торолді відкрито 15 мая ц. р. подібну школу для дорослих з 54 учениками. Жінцтво займає важливий процент серед учеників. При школі з'організований курс неграмотних. Школу веде учитель (по фаху інженір), що не жаєє труду аби забезпечити науці успіх. Обставини до розвитку тої школи в Торолді є сприяючі. Місцеві товариші є стало там оєві, безробіття не гонить робітника з міста до міста.

Товаришам в Торолді бажаємо найкращого успіху. Як третя організація перейде від бажань до діла?

Т-то, 27 мая 1924.
 Від Редакції. — Редакція нашого часопису дуже рада всім школам і регулярним курсам, що їх відкривають наші товариші в різних місцевостях. Зокрема тішить нас отворення такої школи в Торолді, Онт., де поєв всякої масти і патріотичні провокатори безперестанно товчуться немов змалювані чорти по пеклі. Засновання школи, це найкраща відповідь для тих неприємних своїх і чужих чорних опікунів. Світлом знання проти темних духів! Хай гине тьма і рабство! Хай живе світло і воля трудящих!

ЖЕРТВИ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

(Продовження.)
 Під той час, як переводились ці росари, ріст Комітерна набрав нечуваних розмірів: до складу його вже входило 52 комуністичні організації різних країн; пролетаріят із кожної поразки виходив кріпшим і знову розпочинав боротьбу. Але ці нещасливі криваві спроби не зупинили буржуазію. Вона все з більшою й більшою скажестію вела своє діло далі. На 4. конгресі Комітерну вже не можна було обмежити відносну коротким переказом жертв білого терору; чаша пролетарської крові, що її пролила буржуазія, уже повна стражданим. В історії нема мук, що могли-б зрівнятися з тими, які випали на долю пролетаріяту. Реферат тов-ки Кларі Цеткін присвячений цьому питанню і відозва до "полюнених капіталізм", що його видав 4. конгрес, тільки в найменшій мірі відбиває криваву дійсність буржуазного правопорядку.

Товариство старих більшовиків, що пережили всі страхоти царського тюремного й кожного режиму, запропонувано організувати у всіх країнах політичного Червоного Хреста міжнародно організацію допомоги борцям революції (МОДР), метою її завданням якої є допомагати жертвам білого терору і їхнім родинам.

Розміри всього білого терору, що довела кількість його жертв до багатьох десятків тисяч, а в Індії до мільонів, примусило організувати МОДР. В згоді з відомостями, які зібрав МОДР, до 1. травня 1923 року було політичних в'язнів: в Німеччині 5,000; в Італії до 8,000; в Іспанії до 23,000; в Бельгії до 2,300; в Литві до

200; в Латвії до 500; в Фінляндії до 1,200; в Польщі 12,000; в Угорщині (в перший рік владі Горті) 70,000; в Індії до 2,500,000.

Ці цифри самі ще не дають уявлення про страждання полонених борців. В Німеччині, а ми говоримо поки-що "про мирний" час, до подій кінця минулого року, до "військово-демократичної диктатури" Секта-Еберта, ув'язнені в сотнях листів повідомляють, що примушені годуватися кухонними відпадками. Один з ув'язнених, доведений до одачу, проковтнув 11 цвяхів, 2 ручки від ножів і кухонний ніж. Не зважаючи на це, влада не дозволяє його оперувати й відмовляється його звільнити. (МОДР, 1. травня 1923 року, ст. 3-4).

А умови самого ув'язнення? Коли ув'язнені в Зоненбургської тюрми попрочали вночі води, вахмістр їм відповів: "Води?.. Навіщо? Хай кожен з вас п'яне один одному в рот, так і нанеється!"

Коли хорий, страждаючий, стогне: "я кінчу з собою, повінуса!" — гуманний ворог завваляє: "А чому ви давно цього не зробили?"

Після вересневих днів збільшилися репресії. Ввесь буржуазний світ зробився якоюсь кривавою ареною росари буржуазії з робітничою класою.

В Італії, як повідомляє тов. Умберто Терачілі (МОДР, 1. травня 1922 р., фашістські звірства в Італії), класова боротьба вступила в стадію як найжорстокішої громадянської війни. Немає жадного міста, де-б брук не було подито робітничою кровю, нема жадного села де-б не було вбивств та підпалів. Щодня сотні комуністів падають з строни в руках в нерівній боротьбі.

Були ці вбивства в 1922 році, — і 1922 рік починається з факту вбивства тов. Валенті в Фасомброні.

Валенті вдалося відбитися від фашістів, що напали на нього, та втікти в поле. Командир фашістів мобілізував тисячі чорних сорочок... "Вони

поєвали в повному значінні цього слова на Валенті. Під час цього поєвання було забито 5-х робітників околицьних сел, які відмовилися дати бандам вказівки, де переховується тов. Валенті". Врешті його видав один селянин, його звели і, кинувши в автомобіль, поєвали до Фасомброни. Під час його подорожі туди він знав нечувані образи, кати п'ювали на нього, відрізали йому носа та вуха й без кінця колоди кинджалами. Приїхавши до Фасомброни, вони витягли свою скривавлену жертву з автомобілю, привязали її до коліс і тягли таким чином по вулицях.

Так тов. Валенті дотягли до кладовища й тут убили.

Всіх убити не можна й буржуазним катам доводиться задовольнятися катуваннями. На початку 1923 року уряд заарештував коло 7 тисяч комуністів. Заарештовані знаходилися у тюрмі більших злиднів, ніж інші арештанти. Італія належить до країн з найбільшим варварським тюремним режимом. Є тюрми, поставлені ще в XV столітті, де поєв паразитів. До цих вонючих, поємух камер кидають робітників на цілі роки й тут їх буржуазно заморують голодом. "Італійська буржуазія — лише в шовеничовий один з ув'язнених — не знає жадно до своїх жертв. Ув'язненим дають тільки літр супу (вірний, тепленький водочки) та хліба раз на добу"... А фашістські суди щедрі. Вони засуджують не на місяць чи на два, а на 10, 15, 20 і навіть 30 років. Засуджені так і не виходять з в'язниці. Їх виносять... на кладбище.

Фелікс Ком.
 (Кінець буде.)

"НЕПОРОЗУМІННЯ"

(Малий фейлетон.)
 Так ніби хтось комусь на ногу напостав:
 — Пробачте, — мовляв, — будь ласка... Росчухнувся... Пробачте!..

Німецькі газети прозивають насюк на Радніське представництво у Берліні:
 — "Непорозуміння"... Й-бо-гу "непорозуміння"... Ішло чоловіка з 200 поліцієв і помиллясь... Ускочили в представництво... Дивляться — столи... Знову непорозуміння — за багнеті!
 — Ламай столи! Бий ящикі! Дивись папері!
 А тут іще підскочили співробітники з представництва.
 — Бий, бо "непорозуміння!"
 І шось цілх лівдівя тавкались по представництву, го-сади скрізь, як коні, бо... "непорозуміння"...

— Та не може бути, — каже Штрезман — наші поліцієв та отакого наробили?!
 — Та ваші-ж!
 — Та що ви кажете?! Двіста чоловік! Посилано-ж п'ятьсот?! Це "непорозуміння"...

Справді "непорозуміння"... Посилано п'ятьсот, а у представництво вскочили тільки двіста!

Хоч по такі ви собі кажіть, а на Заході культура. Культурний Захід...
 У нас як би отак наскович на німецьке представництво, так було-б тому, хто такого наробиє. Вжадили-б йому!
 А там отому Вейсові (чи як його?), що ото керував цим "непорозумінням", ордену призначать. І нам ніякою совати-муть:

— Біте шен! Біте шен!
 — І ми з свого боку:
 — Біте! Біте! Біте!

Треба б було їх своїм "біте", чорноземним, — так не можна: міжнародне право...
 Остап Вишня.

В західну Канаду прибуло за місяць квітень 7,000 імігрантів з Європи, які, після буржуазних газет, мали-б осісти на землі. Здається, що в великій більшості вони "осіли" на сіп'ярських та "національних" залізничних за дуже дешево платно.

Г. Зімова.